

**PS 03/16 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van
Noord-Brabant op 18 december 2015**

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Index gesproken personen	3
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	5
Opening van de vergadering/vaststellen agenda	9
Vragenhalfuurtje	10
PS 78/15: Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 (PMWP)	14
PS 80/15: Tweede wijziging Gemeenschappelijke Regeling Nationaal Park De Biesbosch	21
PS 82/15: 6^e (slot)-wijziging 2015 en 1ste begrotingswijziging 2016	30
Sluiting van de vergadering	35

Index gesproken personen

Boon, M.C.H., 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21
Brunklaus, mw. Drs. P.M., 17, 23, 26, 28, 29, 30
Deryckere, M.N.R.C., 30, 35
Griffier, 9
Gruijthuijzen, M.P.J.M. van, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
Hageman, J.J.C., 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 29, 30, 32, 35
Hattem, A.W.J.A. van, 11, 12, 13, 14, 22, 23, 27, 29, 30
Heijman, J.H.W.F., 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 25, 29, 30, 35
Heijmans, N.G.L., 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 29, 30, 35
Hout, J.J.C. van den, 25, 26, 27, 28
Kammen, mw.drs. P. van der, 31, 35
Koevoets, H.J.P.E., 30, 35
Kort, M.V. de, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 29, 30
Kuijken MSc, R.C.P., 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 27, 29, 30
Merrienboer, H.J.A. van, 10, 12, 13, 14, 33, 34, 35
Oosterveer, H., 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 29, 30, 35
Otters – Bruijnen, mw. Mr. S.M., 21, 27, 28, 29, 30
Roijackers, H.I., 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21
Smeulders, S.J.A.H., 35
Staak, W.R.van der, 10, 11
Surminski, mw. M.J.G.P., 29, 30, 35
Uijlenhoet, A., 32, 35
Voorzitter, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 27, 29, 30, 34, 35
Vreugdenhil, ing. H.J., 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 35
Wel, M.C. van der, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS
mw. mr. K.A.E. ten Cate, loco-griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bakker, W.J.	PVV	Waalwijk
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bollen G.W.	VVD	Sint Anthonis
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Brakel, mw. C.E.P. van	CDA	Veldhoven
Braspenning, A.L.J.	CDA	Strijbeek
Brunklaus mw. Drs. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, Drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Claessens-Vloedgraven, mw. W.	SP	Roosendaal
Deryckere, M.N.C.R.	CDA	Tilburg
Dingemans, mw. F.M.	D66	Kaatsheuvel
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Everling, M.J.	SP	Dongen
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Haaften – Harkema, mw. Drs. S.C. van	CDA	Goirle
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijman, J.H.W.F.	LokaalBrabant	Tilburg
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Jonge, R.A. de	SP	Halsteren
Kammen, mw.drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Uden
Klitsie, mw.drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kort, M.V. de	PvdA	Vught
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Maas, B.L.M.	PvdA	Netersel
Meel, J. van	SP	Bavel
Meeuwis – van Langen mw. H.E.M.	D66	Best
Meijer, A.A.	D66	Breda
Oosterveer, ing. H.	50PLUS	Waalre
Otters – Bruijnen, mw. Mr. S.M.	VVD	Vught
Overveld, W.A.A.M. van	50PLUS	Oudenbosch
Panhuizen A.V.	VVD	Tilburg
Portheine, P.	VVD	Riethoven

Roijackers, mw. H.I.
Roks, L.A.G.
Schüller, mw. Drs. I.J.W.
Sloot, mw. M.A.B. van der
Smeets, drs. M.E.J.
Smeulders, S.J.A.H.
Spapens, M.
Staak, W.R.van der
Steenbakkers, S.P.M.F.
Surminski, mw. M.J.G.P.
Uijlenhoet, A.
Vreugdenhil, ing. H.J.
Vugt, drs. R.J. van
Wel, ir. M.C. van der

GroenLinks
PVV
VVD
CDA
D66
PvdA
SP
SP
CDA
PvdD
GroenLinks
CU-SGP
CDA
PvdD

's-Hertogenbosch
Etten-Leur
Woudrichem
's-Hertogenbosch
Oosterhout
Helmond
's-Hertogenbosch
Boskant
's-Hertogenbosch
Hoogerheide
Rosmalen
Nieuwendijk
Woudrichem
Rijsbergen

Agenda

De vergadering begint om 13.00 uur.

I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda

II. Vragenhalfuur

III. Actuele moties

IV. Stemming

78/15 Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 (PMWP)

V. Besprekstukken (inclusief stemming)

80/15 Tweede wijziging Gemeenschappelijke Regeling nationaal park De Biesbosch

82/15 6° (slot-)wijziging 2015 en 1° begrotingswijziging 2016

VII. Sluiting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 18 december 2015

Voorzitter: Prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

Loco-griffier: mw. Mr. K.A.E. ten Cate

Volgens de presentielijst zijn 51 leden aanwezig, te weten:

Altundal, mw. Arts, Bakker, Van den berg, Bollen, Boon, mw. Van Brakel, Braspenning, mw. Brunklaus, Burger Dirven, Claassen, mw. Claessens – Vloedgraven, Deryckere, mw. Dingemans, mw. Dirken, Everling, Van Gruijthuijsen, Hageman, Van Hattem, Heijman, Heijmans, mw. de Hoon, mw. Van der Kammen, mw. Kardol, mw. Klitsie, Koevoets, de Kort, Kouthoofd, Kuijken, Kutlu, Maas, Van Meel, mw. Meeuwis – van Langen, Meijer, Oosterveer, mw. Otters – Bruijnen, Panhuizen, Portheine, mw. Roijackers, Roks, mw. Schüller, mw. Van der Sloot, Smeets, Smeulders, Spapens, Van der Staak, Steenbakkers, mw. Surminski, Uijlenhoet, Vreugdenhil, Van der Wel.

Afwezig zijn 4 leden: mw. Van Haaften-Harkema, mw. Knoet-Michels, De Jonge en Van Overveld.

Opening van de vergadering/vaststellen agenda

De voorzitter opent om 13.00 de vergadering.

De **voorzitter**: Dames en heren. Mag ik u verzoeken uw plaats in te nemen? Ik wil de vergadering graag openen met het gebruikelijke moment van stilte. Ik verzoek u daartoe te gaan.

(De vergadering neemt enkele minuten stilte in acht).

Ik vraag de griffier ons mededeling toe doen van de binnengekomen berichten van verhindering.

De **griffier**: Er is bericht van verhindering binnengekomen van de leden mw. Van Haaften-Harkema, mw. Knoet-Michels, De Jonge en Van Overveld.

De **voorzitter**: Ik heet u allen nogmaals van harte welkom, ook de belangstellenden op onze publieke tribune. Wij hebben vandaag geen bijzondere gastengroepen.

Wij hebben een agenda met twee besprekstukken en er is een vraag ingediend voor het vragenhalfuurtje. Ik kijk even naar de fractievoorzitter van de PVV, ik ga ervan uit dat vragen over de Taskforce omgezet worden in schriftelijke vragen. Ik ga er ook van uit dat de aangekondigde vragen over de Dorpenderby ook schriftelijk worden gesteld. De vraag over de opvang van vluchtelingen in Kaatsheuvel kan zo dadelijk worden gesteld.

Ik constateer dat de Staten kunnen instemmen met deze agenda.

Ik deel nog mede dat de ingediende moties en amendementen vandaag zowel digitaal als op papier worden verspreid. Zij worden direct op iBabs geplaatst en zijn te raadplegen via de Statendag van 4 december 2015 als laatste agendapunt 7. Ik kijk even of 4 december geen typefout is, want volgens mij moet dat 18 december zijn. Er wordt bevestigend geknikt. Ik denk dat ik u hiermee een dienst bewijs, want dan kunt u ze ook echt vinden.

U weet dat wij elkaar later in de middag zullen zien voor het kerstdiner, maar daarover straks meer.

Vragenhalfuurtje

De **voorzitter**: De heer Van der Staak zal namens de fractie van de SP de vraag stellen.

De heer **Van der Staak** (SP): Voorzitter. Ik kwam gisteren thuis na een dag lesgeven, pak mijn telefoon en krijg op de groepsapp van onze Statenfractie een berichtje binnen: een linkje naar het Brabants Dagblad. In het Brabants Dagblad stond een berichtje over de gemeente Loon op Zand die 1200 vluchtelingen wil gaan huisvesten in een vakantiepark.

Ik dacht: wat goed 1200 vluchtelingen, mooi dat daarvoor een plek gevonden is. Tegelijkertijd herinnerde ik mij echter een vergadering van 23 oktober jongstleden waarin wij als Staten een motie aangenomen hebben, bijna Statenbreed. Het staat niet letterlijk in de motie maar de geest was duidelijk. De gedeputeerde heeft het later ook in de pers gezegd: Brabant kiest voor kleinschalige opvang van vluchtelingen. Kleinschalig zou betekenen 350 tot 500 vluchtelingen per locatie, er zouden 5 tot 10 locaties aangewezen worden. Volgens mij rijmt een en ander dus niet met elkaar. Ik heb daarom de volgende vragen op papier gezet en zou die graag willen voorleggen aan het college.

1. Waren GS op de hoogte van het verzoek van het COA (Centraal Orgaan Asielopvang) voor grootschalige opvang aan de gemeente Loon op Zand en zo ja, waren GS voornemens PS hierover te informeren?

2. Welke actie hebben GS ondernomen om met gemeenten te communiceren over de uitspraak van PS over de voorkeur voor kleinschalige opvang? Valt noodopvang volgens GS niet onder deze uitspraak? Dat zou natuurlijk zo maar kunnen.

3. Hoe rijmt het voornemen van de gemeente Loon op Zand met de uitspraak van PS?

Ik ben benieuwd naar de antwoorden.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter. Laat ik beginnen met vraag 1: Waren GS op de hoogte? Nee, GS waren niet op de hoogte. Hadden GS op de hoogte moeten zijn? Volgens mij ook niet. In het betreffende debat hebben wij uitvoerig besproken dat de betrokkenheid van GS vooral zit bij de huisvesting statushouders. In de noodopvang en in de opvang spelen gemeenten en het COA een cruciale rol. De hier vandaag ook aanwezige rijksheer is gevraagd om daar een afstemmende rol te spelen. GS zijn aan die tafel niet direct vertegenwoordigd als het gaat om de noodopvang en de opvang en dus waren wij niet op de hoogte.

Vraag twee gaat over de actie die wij hebben ondernomen op grond van de aangenomen motie. Misschien is het goed om even terug te gaan. Dat wij hierover spraken, kwam vanuit een nadrukkelijk appel vanuit heel veel gemeenten in Brabant om ruimte te maken voor kleinschaligheid. Men liep vaak aan tegen het COA dat vooral vanuit bedrijfseconomische argumenten een bepaalde kleine schaal niet kon accommoderen. Daarvan is de afgelopen periode veel werk gemaakt. Wij zien dat terug in het bestuursakkoord dat de VNG en het Rijk hebben gesloten. Daarin is nadrukkelijk ruimte gemaakt voor vormen van kleinschaligheid – en dat zien wij ook in de praktijk gebeuren – in de mix van klein- en grootschalig. Ik kom daarop straks nog even terug.

Gemeenten zijn vertegenwoordigd in dat platform. Er wordt voortdurend met gemeenten gezocht naar de ideale mix. U mag ervan uitgaan dat én in de ontmoetingen met burgemeesters én in de ontmoetingen die ik in de regio heb rondom de taakstelling statushouders dit vraagstuk voortdurend met elkaar wordt beleefd. Ik durf zelfs de stelling aan dat die Brabantse aanpak eigenlijk model heeft gestaan voor het bestuursakkoord zoals dat tussen Rijk en gemeenten is gesloten.

En dan toch die grootschaligheid. Ik denk dat meer Brabanders hetzelfde gevoel hadden als u had, mijnheer Van der Staak, toen u thuiskwam. Het is goed om nog eens te beseffen dat er sprake is van een acute situatie waarin de verschillende veiligheidsregio's voor 1 januari voorstellen moeten doen om de korte termijn opvang te regelen. Ik kan mij uit ons debat nog heel goed herinneren dat ook voor u het gesleep van 72-uursopvang naar 72-uursopvang een doorn in het oog was.

U moet het initiatief in Loon op Zand zo zien dat het vooral gericht is om ervoor te zorgen dat op korte termijn bij de acute noodopvang echt een einde gemaakt kan worden aan het gesleep van 72-uursopvang naar 72-uursopvang en dat mensen echt een dak boven hun hoofd hebben voor de komende tijd. Wij hebben hier ook een ontmoeting gehad met mensen van Platform Opnieuw Thuis en de inzet op die mix van groot- en kleinschalige opvang is echt wel geland in de aanpak die wij met de verschillende overheden samen hebben gevolgd.

De derde vraag is hoe dat voornemen rijmt met de uitspraak van PS. Ik hoop u te hebben toegelicht dat dit wat ons betreft past in de Brabantse aanpak, vooral in het perspectief van de tijdelijkheid van de acute 72-uursopvang naar langdurige opvang alvorens men verder de procedure in kan.

De **voorzitter**: Ik geef de heer Van der Staak de gelegenheid om nog een vervolgvraag te stellen indien hij dat wenst.

De heer **Van der Staak** (SP): Het zijn prima antwoorden, voorzitter, waarmee ik kan leven. Wij hebben de afgelopen dagen goed gezien dat bij dit soort zaken communicatie met de bevolking erg belangrijk is. Ik kan alleen maar mijn hoop uitspreken dat de casus Loon op Zand goed verwoord zal worden. Laten wij daar het beste van hopen.

De **voorzitter**: Ik kijk even rond of nog andere leden hierover het woord wensen voeren. Ik zie de heer Van Hattem en de heer Van der Wel. U hebt allebei één minuut om vervolgvragen te stellen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik hoorde de heer Van der Staak van de SP net zeggen dat bij het bericht dat er 1200 asielzoekers zouden worden gehuisvest op camping De Droomgaard in Kaatsheuvel zijn eerste gedachte was: wat goed. Ik had daarbij een heel andere gedachte, namelijk: wat slecht en vooral wat slecht dat wederom de bevolking van Kaatsheuvel gepasseerd wordt, dat de gemeente een besluit neemt zonder inspraak en burgemeester Luijendijk letterlijk zegt: voor inspraak is geen ruimte. Noord-Koreaanse toestanden!

Mijn vraag aan het college is dan ook wat vanuit zijn toezichthoudende rol op gemeenten zijn oordeel is dat er op zo'n manier met de bevolking wordt omgegaan, dat er geen ruimte voor inspraak wordt geboden en dat dit niet past in onze Brabantse bestuurscultuur?

GS zeggen niet op de hoogte te zijn geweest en dat zij vooral betrokken zijn bij de statushouders. Mijn vraag is of de rijksheer vanuit zijn afstemmende rol wel op de hoogte was.

Ik hoor een tweeledig geluid vanuit het college komen. Enerzijds zegt gedeputeerde Van Merrienboer dat het college alleen gaat over die statushouders en bij deze casus geen betrokkenheid en geen rol heeft. Anderzijds zegt hij dat de Brabantse aanpak model staat voor het bestuursakkoord waar niet alleen het Rijk en de VNG maar ook het IPO bij betrokken zijn. Die Brabantse aanpak is daar een voorbeeld van. Het gaat daarbij om een mix van kleinschalig en grootschalig. Volgens mij is in de betreffende Statenvergadering besproken dat vooral zou worden ingezet op kleinschalig en niet op grootschalig. Het wordt nu dus opgerekt. Graag een reactie daarop.

De **voorzitter**: Nog één zin, mijnheer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik laat het hierbij, voorzitter.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Wij willen er geen gewoonte van maken om bij elke oproep of besluit van het COA hier te spreken. Wij hebben een besluit genomen. Dat was gericht op kleinschalige opvang. Voor ons was de motivatie dat wij de mensen willen laten opgaan in de omgeving. Bij 1200 mensen twijfelen wij of dat kan en gaat gebeuren.

Het college geeft aan dat er geen relatie is met de provincie. Wij vragen ons wel af hoe het bestemmingsmatig zit. Wordt er nu bedoeld dat deze mensen hier tijdelijk aan wonen en daarna doorgaan, wordt de faciliteit tijdelijk gebruikt of is er toch sprake van een soort permanente status? Dan kan ik mij voorstellen dat zowel bestemmingstechnisch als in het kader van de Verordening ruimte daarvan iets gevonden moet worden. Dat willen wij graag even weten.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Wel voor zijn vraag.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): De heer Van Hattem sprak over de communicatie. Het is belangrijk dat er een heldere communicatiestrategie is. Dat moeten wij altijd afwegen zowel bij provinciaal als bij lokaal beleid. Dat kan er ook toe leiden dat de communicatiestrategie is om vooral helder te informeren, waar de participatieladder geen ruimte geeft voor bijvoorbeeld andere vormen van participatie. Vanuit de acutheid van de opvang kijken wij vooral of mensen in en nabij de opvanglocatie op een goede manier geïnformeerd zijn. Als ik kijk naar de communicatiestrategie ligt dat in Loon op Zand in ieder geval op tafel. De suggestie dat je op alle vormen van voorzieningen die in de keten moeten gebeuren formele inspraak moet organiseren – dat zit immers een beetje in uw vraag, mijnheer Van Hattem – past natuurlijk niet. De communicatie moet duidelijk zijn: wat is de positie van de burger in dat traject. Helder en duidelijk informeren kan onderdeel zijn van een goede communicatiestrategie.

Ik denk dat ik namens de rijksheer mag zeggen dat hij vanzelfsprekend op de hoogte was, anders zou hij de verantwoordelijkheid niet kunnen nemen waartoe hij geroepen is. De rijksheer is wel degelijk op de hoogte. Bij het Brabants model wordt samengewerkt vanuit een heel duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling. Ik heb nogmaals proberen te omschrijven waar de verantwoordelijkheid van GS zit. Vervolgens is er sprake van onderlinge samenwerking.

De beweging die wij vanuit Brabant hebben ingezet en die echt geland is, betekent ruimte maken voor kleinschalige opvang. Tegelijkertijd zie je dat wij vanwege de acutheid van dit moment en de noodzaak om aan die 72-uurs opvang en aan het gesleep met mensen een einde te maken, dit als tussenoplossing de komende maanden niet zullen kunnen missen. U gaat de komende periode zien dat ook in het rijksbeleid ruimte ontstaat voor kleinschalige opvang, maar dit is vanuit de acute opvang een noodzakelijk vehikel om alle mensen een dak boven hun hoofd te bieden.

De heer **Van Hattem** (PVV): Nu merk ik twee dingen. Het is slikken of stikken. Daar komt informeren eigenlijk op neer. De gedeputeerde ziet dit als een goed communicatiebeleid. Dat burgers geen inspraak hebben, wordt door dit college getolereerd. Dat is een vaststelling.

Vervolgens zien wij dat de grenzen van wat kleinschalig is steeds verder worden opgerekt. Eerder werd hier gezegd dat 200 kleinschalig is en nu worden al getallen van 400, 500 en 600 genoemd als kleinschalige opvang. Bovendien is het nu kleinschalig naast grootschalig. Het is dus gewoon allebei. Op die manier wordt van Brabant en van Nederland één groot azc (asielzoekerscentrum) gemaakt. Wil het college dat gewoon toestaan en dit de Brabantse burgers vanwege de zogenaamd acutheid door de strot laten duwen?

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): U legt mij dingen in de mond die ik niet gezegd heb, dus daar ga ik ook niet op antwoorden, mijnheer Van Hattem. Volgens mij ben ik heel helder geweest over de waarde van een goede communicatie. Die kan een verschillend karakter hebben. U begint met getallen te strooien in het kader van groot- en kleinschaligheid die ik in ieder geval niet in de mond heb genomen. Ik kan daarop geen ander antwoord geven.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dan heb ik nog wel een vervolgvraag. Wat is dan uw definitie van kleinschalig en wordt die definitie ook besproken in de regionale ruimtelijke overleggen (RRO's)?

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Nu gaat u toch weer alles op één hoop gooien en door elkaar halen, mijnheer Van Hattem. U spreekt over kleinschaligheid in relatie tot de ruimtelijke regionale overleggen. In die overleggen hebben wij het over de opgaven voor huisvesting van statushouders. Dat heeft echt helemaal niets te maken met deze discussie van kleinschaligheid en grootschaligheid in de initiële opvang. Dat bespreken wij daar niet. Dat is onderwerp van bespreking in het Platform Opvang Vluchtelingen waar de rijksheer in een afstemmende rol met de veiligheidsregio's aan de slag is om die initiële opvang goed te regelen. Daar past de weging van kleinschalig en grootschalig in relatie tot de locatie, tot de duur waar mensen daar gehuisvest worden. In die samenwerking wordt op een zeer goede manier vormgegeven aan de voorliggende opvangopgave. Dat is dus geen onderwerp van gesprek in de RRO's.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter.

De **voorzitter**: U hebt nu twee keer geïnterrupteerd, mijnheer Van Hattem. Ik wil de dynamiek van het debat niet te veel verstoren, anders moet u de tweede termijn gebruiken.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Er was nog een vraag van de heer Van der Wel over de tijdelijkheid in relatie tot de bestemmingsmogelijkheden. Je ziet dat er gekozen is voor het benutten van een recreatiepark voor de komende maanden. De datum van 1 april wordt daar nu veel genoemd. Dan praten wij inderdaad over een tijdelijke situatie die volgens mij in relatie tot de Verordening ruimte niet dringend bezinning van onze kant vraagt.

De **voorzitter**: Ik zag dat de heer Van Hattem nog een tweede termijn wil. Hij kan nog een vervolgvraag stellen en dan gaan wij afronden.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het is in ieder geval nodig dat er in de RRO's niet over de initiële opvang wordt gesproken. Ik ga ervan uit dat daar ook niet gesproken wordt over de permanente opvang. Mocht dat wel het geval zijn, dan hoor ik dat graag.

Hoe krijgen wij en de burgers van Brabant inzichtelijk wat er in het andere platform besproken wordt over de initiële opvang? Is er een vorm van transparantie mogelijk in wat daar de agenda's zijn? Zijn daarvan notulen en andere zaken beschikbaar die een duidelijk beeld geven van wat daar aan de orde is?

In antwoord op een vraag van de Partij voor de Dieren over het ruimtelijk beleid zegt de gedeputeerde dat er op dit moment geen noodzaak is om daarmee iets te doen. Als een bewoner van een stacaravan iets te lang in zijn stacaravan blijft wonen, is handhaving wel meteen aan de orde. Ik zou graag de verhouding willen zien tussen deze langdurige huisvesting op campings en recreatieparken en de Verordening ruimte.

De **voorzitter**: Ik geef de gedeputeerde de gelegenheid om hierop ten finale te reageren.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter. Ik begin met het laatste punt. Het gaat niet om te lang. Daarom heb ik gezegd dat er vanuit de Verordening ruimte op dit moment niets aan de hand is. Het is volstrekt helder dat het over drie, vier maanden gaat, mijnheer Van Hattem, dus dat heeft daar geen relatie mee.

De heer **Van Hattem** (PVV): De gedeputeerde zegt nu drie, vier maanden. Voor andere locaties, bijvoorbeeld De Buitenjan in Veldhoven, is al sprake van een halfjaar. Als wij dit zo interpreteren kunnen wij ook zeggen dat iedere burger met een stacaravan daarin ongestraft een halfjaar permanent kan wonen.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Volgens mij is dit echt buiten de orde van het vragenhalfuurtje. Ik ga hier ook geen antwoord op geven.

Het eerste punt is een verzoek dat ik kan neerleggen bij de rijksheer. Wij hebben hierover in het eerdere debat al met elkaar gesproken. Ik ga niet over de communicatielijn die daar wordt afgesproken en gevolgd. Ik kan wat dat betreft alleen maar boodschapper zijn. U zult daarop een nader antwoord krijgen.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording en sluit hiermee het vragenhalfuurtje. Wij komen nu bij de stemmingen. De bel wordt geluid voor degenen die zich nog in de wandelgangen bevinden en zich in ons midden moeten voegen.

PS 78/15: Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 (PMWP)

In stemming komt amendement A2: aanpassen besluit

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Boon** (PVV): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De heer **De Kort** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt Ontwerpbesluit 78/15 B

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Boon** (PVV): Tegen.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Tegen.

Voorzitter. De nulmeting ontbreekt en daardoor kunnen PS niet hun controlerende taak oppakken. Gezien de budgettering en de prioritering is GroenLinks er niet van overtuigd dat met dit plan daadwerkelijk de kaders zijn gezet voor een Brabant waar mensen, planten en dieren gezond, prettig en duurzaam kunnen leven.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en GroenLinks tegen dit ontwerpbesluit hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt motie M2: Normen medicatieresten

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

Voorzitter. Hoewel het college geen bezwaar heeft tegen deze motie heeft de gedeputeerde in de beantwoording gezegd dat zij overbodig is en dan vinden wij dat wij tegen moeten stemmen.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Boon** (PVV): Tegen.

Voorzitter. Deze motie is overbodig.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

Voorzitter. Als het overbodig is en het is een goed stuk dan moet je het aannemen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD en de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M3: minder chemische bestrijdingsmiddelen

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

Voorzitter. Inhoudelijk snappen wij het maar het CDA is tegen het herhaaldelijk indienen van moties met dezelfde strekking. De democratie heeft gesproken. Laten wij nu kijken wat ons een jaar zonder deze verordening oplevert.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Boon** (PVV): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De heer **De Kort** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de PvdD en Lokaal Brabant voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M4: Brabants Klimaatakkoord

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Wij zouden graag motie M4 willen intrekken, maar eigenlijk moet de indiener dat doen.

De **voorzitter**: Dat had u voorafgaand aan de stemming moeten doen. Ik kan nu niet anders dan deze motie reglementair in stemming brengen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.
Voorzitter. Volgens de interpretatie van GS.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Boon** (PVV): Tegen.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, de SP, de PVV en 50PLUS tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M5: Lozingen mestverwerkingsinstallaties

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Boon** (PVV): Tegen.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

Voorzitter. Wij zijn voor een zorgvuldige procedure ook bij lozingen van mestverwerkingsinstallaties in oppervlaktewater, maar wij zijn tegen mestverwerkingsinstallaties.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA en de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M6: Weidevogels welkom

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

Voorzitter. Dit is geen onderwerp voor het PMWP. Er is heel veel aandacht voor inrichtingsmaatregelen in het bestaande Brabantse natuurgebied.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Boon** (PVV): Tegen.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV, D66, 50PLUS en Lokaal Brabant tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M7: Monitoring Fijn Stof

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Boon** (PVV): Tegen.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV, D66, 50PLUS en ChristenUnie/SGP tegen deze motie hebben gestemd en die van de andere fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M9: Nix Neonics

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

De heer Heijmans (SP): Tegen.

De heer **Boon** (PVV): Tegen.

Voorzitter. Het is een sympathieke motie maar vanwege het Europese moratorium zijn wij tegen.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De heer **De Kort** (PvdA): Tegen.

Voorzitter. Wij vragen het Rijk zijn Europese verplichtingen na te komen en dat vinden wij niet meer dan normaal.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV, D66, de PvdA en 50PLUS tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M10: Winst voor grondwaterwinning

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

Voorzitter. Het college heeft reeds aangegeven met de aanbevelingen aan de slag te gaan.

De heer Heijmans (SP): Voor.

De heer **Boon** (PVV): Tegen.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de PVV en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M11: PMWP ambitieniveau en wettelijke doelstellingen

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn het eens met de strekking, maar het college heeft reeds toegezegd aan het dictum te zullen voldoen.

De heer Heijmans (SP): Tegen.

De heer **Boon** (PVV): Voor.

Voorzitter. Wij hadden liever de ambities niet gezien in het PMWP, maar als zij erin komen dan graag duidelijk.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn tegen met dezelfde stemverklaring als het CDA.

De heer **De Kort** (PvdA): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn tegen met dezelfde stemverklaring als het CDA.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de PvdD en Lokaal Brabant voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen. Hiermee komen wij aan het einde van de stemmingen en gaan wij over naar de besprekstukken.

PS 80/15: Tweede wijziging Gemeenschappelijke Regeling Nationaal Park De Biesbosch

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Voorzitter. Wat een eer om op deze laatste Statenvergadering van 2015 namens de VVD het woord te mogen voeren en dat op een heel mooi dossier: De Biesbosch, een nationaal park dat gezien mag worden als een van de visitekaartjes van Brabant.

In het Nationaal Park De Biesbosch is het beleid al jaren gericht op het behoud en ontwikkeling van natuur, duurzame recreatie en toerisme. We mogen inderdaad concluderen dat dit een gebied is waar mensen graag komen om te genieten van de rust en de mooie natuur, hoewel het mij natuurlijk aan het hart gaat dat de otter er nog niet gesignaleerd is. Het is ook erg jammer dat wij er dit kerstreces geen sneeuwpoppen kunnen maken.

De Biesbosch staat eveneens bekend om het zoetwatergetijdengebied dat van grote waarde is voor onze provincie. Maar voordat ik hier een heel betoog ga houden over hoe mooi dit natuurgebied is, in mijn optiek net zo mooi als de Loonse en Drunense Duinen en De Groote Peel, zal ik to the point komen.

PS besluiten vandaag dat op basis van de kadernota Samenwerkingsrelaties van Verbonden Partijen de samenwerking van provincie Noord-Brabant met het Parkschap De Biesbosch zal worden beëindigd. Dat betekent – en dat is wat hier voorligt – dat de provincie Noord-Brabant per 1 januari 2018 uit de Gemeenschappelijke Regeling nationaal park De Biesbosch treedt. Hartelijk dank voor de beantwoording van de ambtenaar tijdens de technische vragenhalfuur: Voor de VVD is het eigenlijk helder: dit Statenbesluit is een hamerstuk.

Feit is wel dat door de uittreding de provincie geen zeggenschap meer heeft in Parkschap De Biesbosch. Daarom wilde ik graag, als een soort kerstgedachte, GS meegeven dat De Biesbosch, hier gebruikend als het symbool voor alle nationale parken in Brabant, niet vergeten mag worden. Want we zouden heel gemakkelijk kunnen zeggen dat we nu als provincie geen enkele verantwoordelijkheid meer hebben in de Biesbosch, in natuur. Dit was ook het gevoel dat de woordvoerders natuur binnen deze Staten be kroop tijdens het werkbezoek bij Museum De Biesbosch op 11 december jl. En alsof het een kerstcadeau was, verscheen eergisteren het persbericht over het Leisure Ontwikkelfonds met als doel een impuls te geven aan de innovatiekracht van de vrijetijdseconomie. Door dit fonds krijgen ondernemende partijen in de Brabantse vrijetijdssector de mogelijkheid te innoveren met bijvoorbeeld de bouw en exploitatie van meer verblijfsaccommodaties met een cross-over naar en dan noem in dit geval de natuur. Dit is voor de VVD een goed voorbeeld hoe het beleidsveld ecologie steviger met economie, groene innovatie en vrijetijdseconomie kan worden verbonden. En wij zijn ervan overtuigd dat GS creatief genoeg zijn om vanuit zijn kerntaken onze provincie betrokkenheid te laten blijven tonen in De Biesbosch.

Dank u wel.

De heer **Kuijken** (CDA): Voorzitter. Het CDA voelt zich erg betrokken bij de nationale parken in Brabant. Om deze reden hebben we bij de behandeling van het provinciale natuurbeleid BrUG (Brabant Uitnodigend Groen) én bij de begroting 2014 gepleit om de Parkschappen de Biesbosch en de Zoom-Kalmhoutse Heide nauw te volgen en waar nodig meer tijd te geven om de eigen broek op te houden. Inmiddels hebben de parkschappen veel ontwikkelingen doorgeemaakt. Getuige hiervan is de lange lijst met verdienmodellen die de parkschappen met medewerking van onze provincie ontwikkeld hebben.

PS dienen vandaag te besluiten over 3 zaken. Ten eerste de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling. Ten tweede het uittreden uit de gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2018 en ten derde het overhevelen naar 2016 van het restantcredit uit een potje dat toch al diende om de parkschappen te ondersteunen.

Met het eerste besluit is het CDA akkoord omdat het voornamelijk een technische wijziging betreft. Met het tweede en derde besluit is het CDA ook akkoord. Per januari 2018 uittreden uit de gemeenschappelijke regeling is redelijk. Het parkschap mag bij het aannemen van dit voorstel leges heffen op verleende diensten. De meerjarig begrote reguliere middelen lopen gewoon tot 2018 door en worden niet zomaar geschrapt. En de naar 2016 overgehevelde €243.000 wordt beschikbaar gesteld ter uitkoop uit de gemeenschappelijke regeling. Dit zorgt voor een nog zachtere landing van het Parkschap. De natuurwaarden van de Biesbosch zijn gewaarborgd. Het besluit van vandaag heeft dus geen betrekking op het natuurbeheer. Het allerbelangrijkste argument is dat het Parkschap zich ondernemend toont en klaar is voor de toekomst. Complimenten daarvoor! Toen wij vorige week op bezoek waren in de Biesbosch stond daar echt een ondernemende organisatie. De belangrijkste behoefte van het parkschap is dan ook niet langduriger of meer subsidie, maar aandacht voor de Biesbosch in het bestaande beleid van onze provincie. Het nationale park heeft impulsen nodig bijvoorbeeld op het gebied van infrastructuur – het is op dit moment erg slecht bereikbaar – maar ook voor verblijfsaccommodaties.

Daarom doet het CDA een oproep aan het parkschap om met een bod te komen, met daarin opgenomen de kansen om Nationaal Park de Biesbosch te versterken op het gebied van o.a. landschap, verdienvermogen, beleving bij gasten en bereikbaarheid. Wellicht kan VisitBrabant hierbij een ondersteunende rol spelen. Met dit bod kunnen PS en GS vervolgens kijken hoe de provincie de Biesbosch kan helpen om zich verder te ontwikkelen vanuit de beleidsterreinen infrastructuur, leisure, erfgoed, ecologie en cultuur.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik heb een vraag hierover. De heer Kuijken roept de Biesbosch op met een bod te komen. Dat klinkt heel sympathiek maar wij hebben nog meer nationale parken in Brabant. Eerder

heeft het parkschap Kalmthoutse Heide hier aan de deur geklopt voor extra middelen. Wat gaat er gebeuren als dit parkschap straks ook met een bod komt? Moet er dan ook iets gedaan worden? Die reactie kan immers worden uitgelokt?

De heer **Kuijken** (CDA): Dat is een heel goed idee. Daar staan wij ook achter. Wij hebben altijd gezegd dat het breder gezien moet worden dan alleen de Biesbosch. Ook de Kalmthoutse Heide en de Loonse en Drunense duinen hebben hier een rol in. Ik denk ook aan de Groote Heide. Zij kunnen allemaal met een bod komen. Het betekent niet dat de provincie moet voldoen aan alles wat in zo'n bod staat. Wij willen wel een integraal beeld krijgen van waarvan de afzonderlijke parken behoefte hebben om te kunnen zien of wij daaraan kunnen voldoen vanuit de bestaande provinciale beleidsterreinen. Ik heb die zojuist genoemd: infrastructuur, leisure, erfgoed, ecologie en cultuur. Die kunnen wij er allemaal bij betrekken.

De heer **Van Hattem** (PVV): Even voor de scherpste: u spreekt over de provinciale beleidsterreinen, mijnheer Kuijken, maar gaat het ook over bestaande budgetten? Er moeten toch geen nieuwe budgetten voor vrijgemaakt worden?

De heer **Kuijken** (CDA): Het kan binnen bestaande budgetten. Het leisurefonds bedraagt 5 miljoen euro. Daar kun je misschien ook dingen mee doen in de Biesbosch en de Kalmthoutse Heide. Voorzitter. Ik ben klaar.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Dat de provincie gaat uitreden uit de gemeenschappelijke regeling is voor GroenLinks geen probleem. Wel hebben we daarbij de vraag welk bedrag de provincie hiervoor de komende jaren op tafel zal leggen. Uit de technische vragenronde is ons namelijk gebleken dat er nog over moet worden onderhandeld. GroenLinks wil op dit punt aan GS meegeven dat de provincie niet het onderste uit de kan moet willen. De afgelopen jaren zijn er immers al veel subsidies afgebouwd en het kan niet zo zijn dat de Biesbosch hierdoor in de financiële problemen zal komen. Kunnen GS dit toezeggen? Het gaat dus over "niet het onderste uit de kan"!

Met de uitreding uit de regeling komt er ook een einde aan de officiële relatie van de provincie met het nationaal park. GroenLinks is er groot voorstander van om wel een goede relatie te onderhouden. Ook de provincie Zuid-Holland heeft hiervoor gekozen en ziet de vele kansen die dit gebied biedt voor topnatuur en duurzame recreatie. Dit prachtige gebied gaat de komende jaren alleen nog maar mooier worden met meer natuur en volop gelegenheid voor recreanten. Met de ontwikkeling van de Noordwaard (Ruimte voor de Rivier) is een fantastisch mooie stap gezet en het Biesbosch museum dat met provinciale geld is herbouwd is een grote trekpleister. De opgeknapte forten in de buurt zijn pleisterplaatsen voor fietsers en wandelaars. Het parkschap en ook Staatsbosbeheer heeft volop plannen om hier verder aan te gaan bijdragen, bijvoorbeeld door routes voor wandelaars in het gebied te gaan realiseren, maar dan moeten er bijvoorbeeld wel veerverbindingen zijn en daarvoor zijn overheden nodig.

Om al deze plannen te ontwikkelen is een goede relatie met de gemeenten en de twee provincies nodig. Een actieve rol van de provincies is hierbij zeker op zijn plaats. In feite moet er een gebiedsontwikkeling worden opgepakt. Ik ondersteun de hartenkreet van CDA in dezen. Er moet een gestructureerd plan komen. Hiertoe dienen wij met de CU/SGP en andere partijen een motie in. De heer Vreugdenhil zal u die zo aanbieden.

Wij roepen deze Staten op om de Biesbosch van harte een kans te gunnen voor mensen, duurzame recreatie en topnatuur. En ik kan iedereen van harte aanbevelen op een mooie dag eens naar de Noordwaard te gaan of een tocht met een fluisterboot te maken om bevers te gaan kijken.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Vreugdenhil. Ik verzoek hem de aangekondigde motie nu al in te dienen. Dan kunnen wij die scannen en kopiëren.

Door de leden Vreugdenhil, mw. Brunklaus en Heijman wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 18 december, behandelend Statenvoorstel 78/15 wijziging GR nationaal park De Biesbosch, overwegende dat:

- *de provincie deelname aan de gemeenschappelijke regeling voor het parkschap Biesbosch niet meer als passend beschouwd;*
- *dat er ook in de toekomst op een andere wijze verbondenheid moet blijven bestaan van de provincie bij de ontwikkeling van de Biesbosch en het behoud van de unieke natuurwaarden in de Biesbosch;*
- *dat de ontwikkelingen in de Biesbosch op het gebied van natuurwaarde, cultuurhistorische waarde, recreatieve waarde, waterkwaliteit, grondstoffenwinning en waterveiligheid het provinciaal belang raken,*

constaterende dat:

- *de Biesbosch als regio met als kern het Nationaal park van grote waarde is voor Brabant;*
- *er diverse vraagstukken spelen op het gebied van bereikbaarheid (veren), natuurontwikkeling, drinkwaterwinning, recreatie, veiligheid in de delta, handhaving en toezicht ea, die een samenhangende visie en aanpak van de diverse vragenstukken vragen;*
- *een totaalvisie op de gebiedsontwikkeling in de Biesbosch voorsnog ontbreekt;*
- *de provincie Brabant binnen haar kerntaken een belangrijke rol kan spelen in de ontwikkeling van de Biesbosch,*

spreken uit dat:

- *er ook in de toekomst een verbondenheid blijft bestaan van de provincie Brabant bij de ontwikkeling van de Biesbosch,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *aan de Staten een gebiedsvisie voor de Biesbosch te presenteren die de basis kan vormen voor een bijdrage aan de totale gebiedsontwikkeling van de Biesbosch, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M1.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. Misschien wel mooi dat hier vandaag de voorzitter van de Historische Vereniging Werkendam op de tribune zit. Van harte welkom.

Het is 1421 als de Sint Elisabethvloed de Grote en de Zuid-Hollandse Waard volledig onder water zet. Drie jaar lang proberen de bewoners de dijken te herstellen, maar in 1424 geven zij het op en ontstaat er een immens binnenmeer en de overlevering zegt dat 100 jaar later de kerktorens er nog steeds bovenuit staken.

Dit binnenmeer werd in al die jaren een uniek gebied; een uniek gebied waarin natuurontwikkeling kon plaatsvinden, een uniek gebied waar veel mensen hun werk vonden in de grienden en daar snoeihard moesten werken en een uniek gebied met een bewogen geschiedenis in de Tweede Wereldoorlog.

Het is dus niet zomaar een natuurgebied, maar een gebied met een rijke historie in Brabant. In 1994 werd dit gebied een nationaal park en daarmee ontstond ook het parkschap en de verbondenheid van de provincie met de Biesbosch. Ook in die periode was de Biesbosch niet alleen gericht op natuur. Er was

sprake van waterwinning en dat gebeurt nog steeds door Evides. Ik heb in het boek "De Biesbosch" een heel mooie passage gevonden van Remi Poppe die de gasboringen onder de Biesbosch probeerde tegen te houden. Ik heb die op twitter gezet om ook te laten zien dat de economische ontwikkeling van het gebied tegelijkertijd met de ontwikkeling van natuurwaarden daar optimaal plaatsvond. Misschien is 2015 het volgende memorabele moment toen de Noordwaard ontpolderd werd waarmee de grootste ontpoldering van Nederland ontstond in een gebied waar mensen jarenlang mensen hebben gevochten om daarvan landbouwgrond te maken. Daarmee heeft de Biesbosch ook een belangrijke taak gekregen in de waterveiligheid van Brabant en van Nederland.

Nu staan wij op het punt om uit de gemeenschappelijke regeling te stappen. Dat snappen wij heel goed. Het valt samen met het moment waarop het nationaal beleid voor natuurparken in ontwikkeling is en de commissie-Van Vollenhoven juist aan de slag gaat om voor dit gebied met een pilot te komen. Ik vind het dan ook belangrijk dat er een blijvende verbondenheid blijft tussen de provincie en de Biesbosch en niet in het minst omdat op tal van terreinen sprake is van provinciale kerntaken. Ik denk aan bereikbaarheid met de veren, gedeputeerde Van der Maat. Ik denk aan de recreatieve ontwikkeling, gedeputeerde Pauli. Ik denk aan de vragen op het gebied van handhaving en toezicht, gedeputeerde Van den Hout. Ik denk ook aan de gebiedsontwikkeling die moet plaatsvinden en die, zoals de heer Kuijken van de CDA-fractie heel mooi zei, een aantal zaken binnen bestaand beleid bij elkaar kan brengen om in de toekomst van de Biesbosch te kunnen behouden.

Wij hebben een motie ingediend om met alle terreinen waarover ik zojuist sprak verbondenheid te houden. Met de motie verzoeken wij het college: "aan de Staten een gebiedsvisie voor de Biesbosch te presenteren die de basis kan vormen voor een bijdrage aan de totale gebiedsontwikkeling van de Biesbosch." Wat ons betreft kan dat resulteren in een gebiedsontwikkeling die wij samen met onze partners oppakken om de toekomst van de Biesbosch te behouden en de natuurwaarden optimaal te ontwikkelen. Wij roepen de hele Staten op deze motie te steunen want de Biesbosch verdient het!

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voorzitter. Ik kan vrij kort zijn, zoals u van mij gewend bent. Net als de VVD zien wij dit als een hamerstuk. De motie hebben wij mee ondertekend en die steunen wij van harte. Wij zijn heel erg blij dat de provincie uit de gemeenschappelijke regeling gaat. Het is een voorbeeld voor de toekomst. Dank daarvoor.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Ik dank voor de vragen die zijn gesteld maar vooral ook voor het in dit voorstel gestelde vertrouwen. De woorden van mevrouw Otters van de fractie van de VVD zijn mij uit het hart gegrepen. Ik zal onze Biesboschwachters vragen om de eerste otter die opduikt Suzanne te noemen!

Ik wacht nog even met commentaar te geven op de motie totdat u die allemaal hebt kunnen lezen.

Alle woordvoerders hebben gezegd dat het logisch is om uit het parkschap te stappen, dat dit geen gevolgen heeft voor natuurontwikkeling maar zij geven ook aan dat de Biesbosch een belangrijke plek is voor natuur, recreatie, toerisme, economie etc. en roepen ons op de verbinding vast te houden want de provincie Noord-Brabant en de Biesbosch zijn aan elkaar verbonden. Ik ben dat met hen eens. Die verbinding bestaat uit veel meer dan een toevallig lidmaatschap van het parkschap. Hoewel wij het parkschap in 2018 vaarwel zeggen, blijft die verbinding bestaan ook op de gebieden waarvoor aandacht werd gevraagd. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan het project Waterpoort. Dat loopt van Bergen op Zoom tot aan Moerdijk, inclusief de Biesbosch. Daarin wordt nauw samengewerkt met de drie provincies die hiermee te maken hebben, met de gemeenten langs de westkant van Brabant, met de waterschappen en vooral ook met de ondernemers in de recreatie-industrie bijvoorbeeld het waterbusvervoer van Dordrecht naar Drimmelen en van Drimmelen naar Volkerak-Zoommeer, Zeeland en Bergen op Zoom en het aansluiten van dit gebied op de internationale riviercruisemarkt. Er komen ongeveer 1 miljoen riviercruisers

langs dit gebied. Daar kunnen wij veel beter gebruik van maken en daaraan wordt gewerkt. Daar hebben wij in zekere zin het parkschap niet voor nodig, dat doen wij samen in het traject Waterpoort.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): De gedeputeerde spreekt over het parkschap vaarwel zeggen, maar wij stappen eigenlijk uit de gemeenschappelijke regeling. Het parkschap is een combinatie van heel veel partijen die zich in dat parkschap verenigd hebben. Ik vraag de gedeputeerde of in zijn plannen het parkschap net zo goed een partij is als de ondernemers of andere partijen. Ik hoop toch wel dat hij dit zo ziet.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Absoluut. Het parkschap is een van de belangrijkste partijen in de Biesbosch. Onze connectie met het parkschap zal zeker altijd blijven bestaan, ook al hebben wij geen rol in het werk van het parkschap zelf. Wij hebben voor de helft bijgedragen aan de bouwkosten van het Biesbosch museum dat al heel snel zeer succesvol blijkt te zijn. Die verbinding blijft absoluut bestaan.

Ik denk inderdaad dat er nog impulsen nodig zijn. CDA en VVD hebben er terecht op gewezen dat er meer wegen zijn die naar Rome leiden en ook via de Biesbosch lopen. Er is gewezen op het onlangs ingestelde Leisurefonds. Als er vanuit de Biesbosch goede voorstellen komen die aansluiten bij het Leisurefonds is dat de verbinding die wij kunnen maken. VisitBrabant is een belangrijk vehikel om het toerisme in de Biesbosch op de kaart te blijven zetten. De oproep van het CDA aan het parkschap om met een bod te komen, neem ik voor kennisgeving aan. Als zij dat inderdaad doen, zie ik het wel tegemoet. Ik neem aan dat men zo verstandig is om het zodanig vorm te geven dat het past binnen de kaders die de provincie geschetst heeft, zowel wat ons beleid betreft als waar wij geld voor hebben.

De heer Vreugdenhil sprak over de Sint-Elisabethvloed in 1421. Als Remi Poppe er toen al was geweest zou hij die dan tegengehouden hebben of zou hij gedacht hebben: laat maar komen, drie jaar de kerktorens onder water en daarna hebben wij een mooi natuurgebied? Het getuigt wel van inzicht om al in de jaren negentig tegen gasboringen te pleiten. Ik denk dat de tijd hem inmiddels gelijk heeft gegeven.

Ik probeer de tijd een beetje te rekken totdat u de motie hebt ontvangen. Ik zal u verklappen dat in het dictum aan ons gevraagd wordt een gebiedsvisie te ontwikkelen voor de Biesbosch. Ik wil die motie ontraden. Wij hebben de Biesbosch op allerlei terreinen helemaal in de picture. Dat geldt zowel voor het toerisme, de bereikbaarheid, de economisch ontwikkelingen, de natuur als voor het op de kaart zetten van Brabant. De Biesbosch komt inmiddels in heel veel programma's voor. Wij hoeven daarvoor geen aparte visie te ontwikkelen. Het parkschap zelf heeft een heel goede visie over hoe de Biesbosch zich zou moeten ontwikkelen als belangrijk natuurgebied en over de economie die daarbij hoort.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Op een aantal punten ligt er inderdaad een goede visie. Daarvoor hoeft geen nieuwe visie ontwikkeld te worden. Maar een aantal punten is onderbelicht. Ik denk bijvoorbeeld aan de veerverbinding met Dordrecht. De provincie Zuid-Holland heeft een veerfonds maar wij hebben nog geen middelen voor een nieuwe verbinding daar. Ik denk ook aan handhaving en toezicht in het gebied. Dat vergt ook nog een aantal slagen. Er wordt ook gevraagd om contact te zoeken met de drinkwatermaatschappij en te kijken hoe die kan bijdragen. Dat gaat eigenlijk boven de pet van parkschap.

Er wordt veel gedaan. Een aantal dingen moet nog gedaan worden. Vindt de gedeputeerde het niet belangrijk om dat in totaliteit te bekijken, die punten bij elkaar te pakken en met een gedragen voorstel te komen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Wij hadden in de vorige periode negen van dit soort gebiedsontwikkelingen. Wij gaan daarmee niet op die manier verder. Wij stimuleren gebiedsontwikkeling door mensen in het gebied zelf. Er is sprake van provinciale betrokkenheid als dat nodig is en ook past op

de weg van de provincie. Er is overleg met Zuid-Holland over het veer tussen Dordrecht en de Biesbosch. Er wordt met alle partijen gesproken over andere vormen van vervoer over water: de waterbus, de watertaxi, riviercruises. Er is met name met Staatsbosbeheer een doorlopend gesprek over handhaving. Er zijn ook gesprekken met Evides vooral over het enorme spaarbekken dat Evides in de Biesbosch wil gaan aanleggen, daarin ook fors investeert en die investeringen ook ten goede laat komen aan natuurgebieden. Ik denk niet dat het nodig is om daarop een nieuwe gebiedsvisie los te laten.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Die spaarbekkens liggen er al, maar dat terzijde. Vorige week waren wij op bezoek bij het parkschap en juist deze punten werden naar voren gebracht als zaken waar het parkschap tegenaan loopt en waarbij sprake moet zijn van een bepaalde verbondenheid. Juist de mensen die dagelijks met dit soort vraagstukken bezig zijn, roepen ons op te proberen dat bij elkaar te brengen omdat het voor hen nog te veel versnipperd is. Nogmaals, mede namens het parkschap roep ik de gedeputeerde op om toch te komen tot die gebiedsvisie want daar is echt behoefte aan.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Nogmaals, wij juichen gebiedsontwikkelingen door partijen in het gebied zelf van harte toe. Wij staan open om onze bijdrage te leveren waar dat past in onze beleidsvoornemens en in onze begroting. Gebiedsontwikkelingen zijn prima maar wel door partners in het gebied zelf.

De heer **Van Hattem** (PVV): Aan een gebiedsvisie heeft onze fractie geen behoefte maar in het kader van de toekomstige ontwikkeling van een omgevingsvisie kan natuurlijk wel worden meegenomen dat het voor de Biesbosch van ontzettend groot belang is dat dit gebied landschappelijk gezien gevrijwaard blijft van de aanblik op windturbines.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): In de omgevingsvisie zal ongetwijfeld iets worden gezegd over de Biesbosch en ongetwijfeld ook iets over windmolens. Tegen die tijd komen wij daar dan wel weer op terug.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik zie dat er behoefte is aan een tweede termijn.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Voorzitter. Wat de otter betreft hoop ik echt dat het is een toezegging is van de gedeputeerde. Dan sta ik er stralend bij te kijken!

Ik wil even reageren op de motie. De VVD zou ook graag zien dat er in de toekomst verbondenheid blijft bestaan met de provincie bij de ontwikkeling van de Biesbosch. Zoals ik reeds in eerste termijn heb gezegd, zou dat wat ons betreft moeten gelden voor alle nationale parken. Daarom kunnen wij het in de motie verwoorde verzoek niet steunen en zullen wij tegen deze motie stemmen.

De heer **Kuijken** (CDA): Voorzitter. Wij proeven bij de gedeputeerde ruimte voor het voorstel van het CDA en dat is hartstikke mooi. Natuurlijk willen wij dit verder trekken dan alleen het Nationaal Park De Biesbosch.

De motie is een beetje verengd tot alleen de Biesbosch. Wij willen het graag verder trekken want ook de andere nationale parken en de Groote Heide hebben een vergelijkbare opgave. Wij willen eerst weten waar de behoeftes van de nationale parken precies liggen. Dan kunnen wij die vanuit een gespreide verantwoordelijkheid aanvliegen en kan de provincie daarin haar aandeel nemen. Wij zullen dan ook tegen deze motie stemmen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik mis echter nog een antwoord op mijn vraag over de financiële regeling.

Wij beogen met de motie inderdaad die verbondenheid met de Biesbosch. De vraag of wij dat ook zouden moeten willen met de andere nationale parken is nu even niet aan de orde. Wij kunnen daarop terugkomen op een ander moment. Het gaat nu over de Biesbosch. Wij willen dat er een soort masterplan komt voor de Biesbosch, want het is eigenlijk een gebied in een hoek van Brabant waar wij weinig komen. Dat is het idee.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Ik hoor mevrouw Brunklaus spreken over verbondenheid, maar heeft zij ook de woorden van de gedeputeerde gehoord? Hij heeft immers gezegd dat hij handreikingen doet bijvoorbeeld met een programma als VisitBrabant, met het project Waterpoort en het Leisurfonds. Ik heb dat in mijn termijn ook genoemd. Op die manier kun je bereiken dat er betrokkenheid is van de provincie met de Biesbosch.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Dat heb ik zeker gehoord en daar ben ik ook blij mee. Wij hebben het meer over een overallvisie. Volgens ons moet je dat gebied niet van alle kanten zomaar gaan aanvliegen, maar eerst een soort masterplan hebben zodat je weet wat je wilt met de Biesbosch. Dat moet je dan ontwikkelen met de partners die genoemd werden. Het gaat niet alleen over recreatie, het gaat ook over mobiliteit, over veren voor wandelaars zodat zij over kunnen steken, etc. Dat masterplan daar zijn wij naar op zoek.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. Mag ik eerst even ingaan op de opmerkingen van de VVD en de CDA-fractie. Het is zeker niet onze bedoeling om dit te verengen tot alleen de Biesbosch. Wij hebben het vandaag over het uittreden uit de gemeenschappelijke regeling nationaal park De Biesbosch, maar wat ons betreft geldt deze hartenkreet voor alle nationale parken in Brabant. Als het helpt in het stemgedrag zullen wij die verbreding zeker aanbrengen in de motie.

Wij hebben niet voor niets gekozen voor een motie. Wij zeggen niet: er gebeurt van alles en dat is voldoende, wij zien namelijk dat er echt nog een aantal punten is waarop knopen moeten worden doorgehakt. Denk bijvoorbeeld aan de bereikbaarheid door middel van de veren. Daarover bestaat nog geen visie. Wij moeten daar echt een lijn kiezen. Ook bij handhaving en toezicht is niet duidelijk hoe de provincie dit wil vormgeven en invullen. Er is een aantal specifieke zaken dat vraagt om een gedragen visie ook om de bestaande budgetten daarbij te kunnen benutten. Ik zou de gedeputeerde toch willen verzoeken die oproep te omarmen. Ik zeg nogmaals tegen de VVD en het CDA dat wij graag bereid zijn het verzoek te verbreden naar alle nationale parken in Brabant en het college te verzoeken met een gebiedsvisie aan de slag te gaan en op basis daarvan kunnen wij die invullen in onze gebruikelijke P&C-cyclus.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Ik was inderdaad de vraag van mevrouw Brunklaus over de afkoopsom vergeten. Ik ga daarover nu niets zeggen want daarover gaan wij onderhandelen met het parkschap. Met het noemen voornemens en bedragen ondermijn ik mijn onderhandelingspositie.

De motie wordt nu zelfs verbreed naar alle andere nationale parken. Dat maakt mijn argument tegen de motie eigenlijk nog sterker. De provincie gaat geen gebiedsvisies maken op de vier nationale parken, niet op de Biesbosch en zeker niet op alle vier. Dat doen de parken vaak zelf. Volgens mij is er een uitstekende overallvisie op wat de Biesbosch is en waar de Biesbosch naar toe wil. Daarvoor is geen extra provinciale visie nodig.

Wij voeren samen met Zuid-Holland gespreken over vervoer per veer. Wij weten wat wij willen: het gebied toegankelijker maken voor wandelaars en fietsers uit alle drie provincies. Over handhaving heeft de

provincie wel degelijk een visie namelijk onze handhavingsvisie die onlangs is vastgesteld. Zo handhaven wij in Brabant. Wij hebben in dezen een beperkte rol in de Biesbosch dat in beheer is bij Staatsbosbeheer. Veruit het meeste werk dat daar gebeurt op het terrein van toezicht en handhaving is de taak van Staatsbosbeheer. Dat doet men door het inzetten van BOA's (Buitengewoon Opsporingsambtenaren) in het gebied. Daar waar de provincie een rol heeft bij de toezicht en handhaving neemt zij die. Dat is onderdeel van onze VTH-strategie (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving).

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn antwoorden. Dan gaan wij nu de stemming inluiden.

In stemming komt Statenvoorstel 80/15

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Voor.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt motie M1

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. Voordat wij over de motie gaan stemmen, wil ik u aangeven dat wij de motie willen aanhouden en dat wij de signalen van de VVD en het CDA om het breder te trekken naar de andere nationale parken een plek zullen oppakken om vervolgens te bezien hoe wij wel of niet tot een gebiedsvisie over de nationale parken kunnen komen. Wij houden de motie dus aan.

De **voorzitter**: Ik kijk even of dat nog kan, mijnheer Vreugdenhil. U moet dat doen voordat de stemmingen aanvangen. Ik moet de motie nu echt in stemming brengen. Net ging het ook fout. U moet dat soort besluiten melden voordat de stemmingen beginnen. Ik moet namens nu het Reglement van orde toepassen en dat doe ik dus ook. Ik breng de motie in stemming.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Tegen.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

Voorzitter. Voor de argumentatie verwijs ik naar onze tweede termijn.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De heer **De Kort** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

Voorzitter. Zoals ik net al aangaf, zullen wij dit onderwerp in een breder verband trekken en ook met elkaar doorspreken om aan de argumenten van VVD en CDA tegemoet te komen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

Voorzitter. Wij zullen de CU/SGP daarin van harte steunen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de PvdD, de CU/SGP en Lokaal Brabant voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Ook het volgende bespreekstuk is inclusief stemmen. Ik wil vragen of er nog een kopje koffie in de zaal kan komen. Dat wordt ongetwijfeld geregeld.

PS 82/15: 6^e (slot)-wijziging 2015 en 1ste begrotingswijziging 2016

De heer **Koevoets** (VVD): Voorzitter. Excuses, ik was mijn pasje vergeten. Het blijft moeilijk ook al is het de laatste keer dit jaar.

De VVD heeft kennisgenomen van de vele technische vragen. Dat heeft ons enigszins verbaasd, omdat het in de meeste gevallen ging om zaken die qua beleid allang aan de orde geweest zijn.

Nadat wij de antwoorden gelezen hebben en de begrotingswijziging op haar merites hebben beoordeeld, heeft de VVD verder geen opmerkingen over deze kwestie.

De heer **Deryckere** (CDA): Voorzitter. Zoals u ziet, is Stijn Steenbakkers vanmiddag helaas afwezig en zal ik namens de CDA-fractie vanmiddag het woord voeren.

Voor ons ligt de 6e begrotingswijziging 2015 en de 1ste begrotingswijziging 2016. Ons wordt gevraagd in te stemmen met de zesde slotwijziging 2015 en de eerste begrotingswijziging 2016, met de begrotingssubsidies 2015 en met de drie verstrekte leningen aan gemeenten.

Allereerst zou ik graag het ambtelijk apparaat en de gedeputeerde willen danken voor de snelle beantwoording van onze laat ingediende technische vragen. Deze zijn echt naar tevredenheid beantwoord. Wij hebben nog drie punten die wij graag aan de gedeputeerde willen voorleggen.

Ten eerste merken wij zowel in de begrotingswijziging 2015 als in die van 2016 flinke stijgingen in de apparaatskosten op. Die lopen samen op tot enkele miljoenen. In uw beantwoording op onze technische vragen gaf u aan dat dit voortkomt uit het opheffen van de plus SRE (Samenwerkingsverband Regio Eindhoven) en het overnemen van zijn personeel. De CDA-fractie vraagt zich sterk af hoe deze stijging in de apparaatskosten zich verhoudt tot de taakstelling van 18 miljoen euro op het ambtelijk apparaat die het college in het bestuursakkoord heeft opgenomen.

Ten tweede zijn wij in het kader van de drie verstrekte leningen aan gemeenten inderdaad van mening dat dit soort leningen langs de Provinciale Staten moeten nu en in de toekomst. Bij de begrotingsbehandeling eerder dit jaar schijnt het college de treasurystatuten aangepast te hebben om dit soort leningen niet meer langs de Staten te hoeven sturen. Klopt dat? Wat zijn hiervoor de beweegredenen van het college?

Ten derde. De drie leningen aan sich hebben een totaalbedrag van 40 miljoen euro, alle drie 30 jaar lineair aflossend met een gemiddeld rentepercentage van 1.56%. Dit percentage ligt ver boven het rendement van schatkistbankieren. Wij snappen dan ook waarom het college hiervoor kiest. Maar de rentepercentages van de drie leningen lopen zeer fors uiteen, van 1.26% tot 2.17%. Kan de gedeputeerde ons deze verschillen uitleggen?

Het doelrendement van dit college bedraagt nog steeds 6%. Hoe verhoudt een gemiddeld rentepercentage van 1.56 zich tot deze doelstelling?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. Vandaag doet dit college zijn uiterste best om efficiënt te zijn als het gaat om de aanlevering van Statenvoorstellen; een soort van variant op het 'drie halen één betalen', net als in winkeliersland. Efficiency kan in beginsel natuurlijk alleen maar op eenieders instemming rekenen, ware het niet dat het hier helaas om een misplaatste vorm van efficiency gaat.

Er ligt één ontwerpbesluit voor over drie onderwerpen. Dat is nog eens slagen maken, zul je dan denken. Het besluit in kwestie heet "6e (slot-)wijziging 2015 en 1e begrotingswijziging 2016". De titel dekt welgeteld twee van de drie onderwerpen. Het derde onderwerp waarover het college ons wil laten besluiten wordt gemakshalve maar niet genoemd in de titel, maar dat wordt wél alsof het gewoonste zaak van de wereld is eventjes tussen de soep en de aardappels dit Statenvoorstel ingerommeld. Het gaat erom of we achteraf maar even willen instemmen met onrechtmatig door GS verstrekte leningen aan een drietal gemeenten. Omdat onze accountant wakker is, was het hem opgevallen dat de verstrekte leningen onrechtmatig zijn verstrekt. Ze wijken namelijk af van de kaders in de treasuryverordening. GS hadden dus vóóraf aan PS moeten vragen of de leningen verstrekt mochten worden, maar lieten dat na. En dus, alsof het de gewoonste zaak van de wereld is, wordt dit geklungel slinks in dit Statenvoorstel weggemoffeld. De PVV wil graag weten waarom GS zich in de loop van het jaar niet aan de verordening hebben gehouden. Deze leningen zijn wederom leningen van GS die puur en alleen bedoeld zijn om de Wet schatkistbankieren te ontwijken. GS geven hiermee een verkeerd signaal af. Daarnaast is en blijft de PVV van mening dat overtollig publiek geld in de schatkist thuishoort. De PVV is daarom niet akkoord met de verstrekking van de betreffende leningen.

Technische aanpassingen en bijstellingen op de begroting kunnen nodig zijn en daar heeft de PVV geen enkel bezwaar tegen, ook niet als het om noodzakelijke bijstellingen gaat in het kader van de kerntaken van de provincie. Deze begrotingswijzigingen 2015 en 2016 bevatten echter ook veel beleidskeuzes van het college waarmee de PVV niet akkoord is gegaan, of onderwerpen die niet tot de kerntaken behoren of onderwerpen waarover de PVV een andere mening heeft. Zo is een kostenverhoging voor het vervoer van Gedeputeerde Staten vanwege een extra gedeputeerde volstrekt onnodig, omdat in de vorige bestuursperiode is aangetoond dat Brabant bestuurd kan worden met 5 gedeputeerden. Maar nee, het

dedain en de spilzucht van dit college kent geen grenzen en dus mag de belastingbetaler opdraaien voor de extra chauffeurs- en autoleasekosten voor de extra gedeputeerde in dit college. Het is nota bene datzelfde college dat zijn uiterste best doet om iedereen de e-bike en de bus op te dringen.

Deze Brabantse coalitie legt prioriteit bij klimaat en de doorgeslagen groen-ambitie, zoals veel meer Ecologische Hoofdstructuur realiseren dan de taakstelling vraagt. Dat mag de Brabander dan betalen, inclusief verliezen op de verkopen. En als je naar de lijst begrotingssubsidies kijkt, dan vliegen de tonnen en de miljoenen voor verdeel-en-heers kunstkoepels en hebbelijke elitaire festivals je om de oren. Financieel wanbeleid en een onnavolgbaar autistische houding ten opzichte van de belastingbetaler zijn eerder regel dan uitzondering, maar het college belooft dat desalniettemin gewoon gul. Dat maakt dat het voorliggende voorstel met begrotingswijzigingen niet op instemming van de PVV kan rekenen.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter. Het voorliggende stuk kent inderdaad drie besluiten. Een daarvan betreft de financiële verwerking van eerdere besluiten. Daartegen hebben wij geen bezwaren.

Het tweede besluit betreft de subsidies. Wij hebben de indruk dat hierover al afspraken zijn gemaakt, dus het voelt een beetje als het verleden accepteren. D66 heeft wel behoefte om, mogelijk aan de hand van dit subsidieoverzicht, eens te discussiëren over hoe de provincie invulling moet geven aan haar kerntaken en de meekoppelende belangen. Kan de gedeputeerde toezeggen hier een discussie over te starten?

Met het derde besluit hebben wij de meeste moeite. Het gaat over onrechtmatige besluiten uit het verleden waar nu rechtmatigheid aan gegeven moet worden. D66 wil weten hoe de gedeputeerde ervoor gaat zorgen dat zijn mensen binnen de gegeven kaders blijven werken. Wij vinden dat aspect in ieder geval van veel groter belang dan een traject opstarten om de kaders te verruimen.

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks): Voorzitter. Allereerst complimenten van GroenLinks aan het adres van dit college. Beide begrotingswijzigingen met toelichtende documentatie zijn helder en transparant opgesteld. Inhoudelijk kunnen we met een flink deel van de voorgestelde wijzigingen instemmen. Toch hebben wij nog enkele vragen waarop we graag antwoord willen hebben, alvorens te bepalen of we met het statenvoorstel kunnen instemmen.

We stellen vast dat er bij verschillende programma's sprake is van een forse onderbesteding. Het programma Economie bijvoorbeeld laat een onderbesteding zien bij de inzet van FES-middelen en de Proof of Concept-fondsen van in totaal 4,2 miljoen euro. Dat is 17% van de totale raming van dit programma. Hoe verhoudt zich deze onderbesteding tot de ambities van dit college op het gebied van economische ontwikkeling en het verbeteren van de werkgelegenheid? Graag een toelichting.

Bij de investeringsagenda gaat onze aandacht vooral uit naar de onderbesteding binnen het Groen Ontwikkelfonds. Gesteld wordt dat de manifestpartners meer tijd nodig hebben om hun rol van grondverwerver op te pakken. Wat betekent dat? Ontbreekt het in die rol aan knowhow? Het GOB (Groen Ontwikkelfonds Brabant) is al meer dan twee jaar geleden met veel bombarie opgericht. Manifestpartners hebben 160 miljoen euro ingelegd en de provincie 240 miljoen euro. En het lukt dus gewoon niet om echt aan de slag te gaan. Aan wie ligt dat eigenlijk? Aan de manifestpartners, aan de provincie, aan de manier van samenwerking? GroenLinks wil nu echt weten hoe de zaken er voor staan: organisatorisch, financieel en ecologisch! Graag een toelichting!

Ook Brabant C kent een onderbesteding. Het gaat om een bedrag van driekwart miljoen euro. We zijn benieuwd wat gedeputeerde Swinkels vindt van de voortgang van dit fonds.

Overigens zijn niet alle onderbestedingen negatief te beoordelen. Een compliment is op zijn plaats voor het feit dat er in het programma Ruimte lagere kosten gemoeid zijn met maatregelen om de woningbouw te stimuleren.

Vervolgens ga ik naar een punt waar de lasten hoger zijn, namelijk de personeelskosten. Die zijn met meer dan 3 miljoen euro toegenomen, mede als gevolg van het inboeken van detacheringen. Het CDA heeft er

ook al iets over gezegd. Onze vraag aan GS is hoe deze uitgavenstijging zich verhoudt tot de beoogde afslankingsoperatie. Ook hierop willen wij graag een toelichting.

Dan naar de subsidies. Wij zetten grote vraagtekens bij de subsidie van maar liefst 58 miljoen aan de TOM (Tuinbouw Ontwikkelingsmaatschappij). GroenLinks was ook al tegen de investering van de 75 miljoen euro. Onze indruk is dat plannen niet of wederom later worden uitgevoerd. Het feit dat er driekwart miljoen niet is ontvangen aan rentes onderbouwt ons vermoeden. Er worden geen meters gemaakt en geen arbeidsplaatsen ontwikkeld. Van het college willen we echt weten hoe groot de animo bij bedrijven is om zich op AFC Prinsenland te vestigen.

De subsidie aan Aireas voor luchtmetingen in de stad Eindhoven juichen wij toe. Het volgen van de luchtkwaliteit is van groot belang voor de gezondheid van de inwoners van Brabant. Volgens gedeputeerde Van den Hout doet Brabant het goed als het gaat om het meten van de luchtkwaliteit, maar we meten nauwelijks buiten de steden, met uitzondering van Moerdijk, en dat terwijl er in het landelijk gebied anderhalf miljoen Brabanders wonen, werken en recreëren. Ook zij hebben recht om te weten hoe het met de luchtkwaliteit gesteld is, zeker gezien de positie van de intensieve veehouderij in dat gebied. Het succes van Aireas verdient wat ons betreft daarom navolging in heel Brabant. Zijn GS het daarmee eens? En wat wordt er met de 50 duizend euro subsidie in Eindhoven gedaan?

Nu we zo aan het einde van het jaar de begroting letterlijk en figuurlijk aan het opmaken zijn, wil GroenLinks in dat kader ook nog even aandacht vragen voor het Leisure Ontwikkelfonds. Op de valreep sluiten GS namelijk een intentieovereenkomst om met leningen van 41,5 miljoen aan de Beekse Bergen en 15 miljoen euro aan de Efteling de bouw van vakantiehuisjes te stimuleren. GroenLinks staat hier kritisch tegenover, maar vindt het voor nu vooral niet chique dat hier al groots mee wordt uitgedapt terwijl wij hierover als Provinciale Staten nog moeten besluiten. Graag een reactie van gedeputeerde Pauli.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter. In de context van de planning- en begrotingscyclus en aansluitend op de laatste spreker merk ik op dat ik heel veel vragen heb gehoord waarvan ik afvraag of die aan de orde van vandaag zijn, bijvoorbeeld over het Groen Ontwikkelfonds. Ik mocht aanwezig zijn bij een themabijeenkomst over de fondsen. Ik heb daar mevrouw Fiers een toelichting horen geven waarop vervolgens geen enkele vraag kwam van de kant van de Staten. Dat bevreemdt mij dan.

Als het gaat om het agenderen van de thema's en op de juiste plek te praten over de inhoudelijke voortgang van de verschillende portefeuilles, wijs ik erop dat het hier gaat om een technische begrotingswijziging op basis van eerdere besluitvorming. Ik kijk nu echt naar de heer Uijlenhoet, het past veel beter het debat over een aantal van zijn vragen te voeren op het moment dat die inhoudelijk aan de orde zijn. Ik weet bijvoorbeeld dat de heer Pauli met het Economisch Programma naar de Staten komt. Daar hoort de discussie over het Proof of Concept-fondsen thuis. Wij hebben hier geprobeerd om zo goed mogelijk de zaak op orde te brengen en transparant te maken – ik kom daarop nog terug – zodat wij straks bij de jaarrekening en het jaarverslag ons goed inhoudelijk kunnen verantwoorden. Veel van uw vragen hebben een beleidsmatige implicatie die thuishoort waar het beleid gevormd wordt en waar wij het integraal verantwoorden. Nogmaals, collega Pauli gaat daarover met u in gesprek. Ik zou u willen verzoeken een aantal van die vragen mee te nemen in die context in plaats van dat wij hier – en dat is dan voor de derde of de vierde keer kort achter elkaar – een discussie voeren die veel meer gaat over beleid dan over de techniek die hier voorligt. Nogmaals, het betreft consequenties van eerder genomen besluiten, voorbereiden op jaarrekening en jaarverslag en natuurlijk ook eerst de begrotingswijziging 2016, het is vooral om de transparantie voor u te dienen. Wegmoffelen, mevrouw Van der Kammen, is absoluut niet aan de orde. Volgens mij hebben wij met elkaar in het platform planning en control kunnen vaststellen dat het juist een bijdrage levert aan vergroting van de transparantie die – en dat spreekt vanzelf – weer heel veel vragen oproept, mijnheer Deryckere. Wij hebben veel technische vragen gekregen en ook kunnen beantwoorden.

Met betrekking tot de apparaatskosten in relatie tot de overkomst van de wettelijke taken vanuit het SRE merk ik op dat de apparaatskosten voor de wettelijke taken van de SRE gefinancierd werden uit de BDU (Brede Doeluitkering). Het integrale takenpakket is overgekomen inclusief de capaciteit die nodig is om die taken uit te voeren. Dat vraagt geen extra apparaatskosten vanuit onze autonome middelen, maar die zijn meegekomen met de BDU en worden in feite nu op de goede begrotingspost gezet.

Wat de opmerkingen over leningen langs PS betreft, denk ik dat wij scherp onderscheid moeten maken. Als het gaat om inzet vanuit het immunisatievermogen komen wij in alle gevallen langs PS. Er ligt echter wel een mandaat voor GS als het gaat om het beheer van liquide middelen, het liquiditeitsbeheer. Dat valt onder ons besluitvormend mandaat, maar wij zullen PS daarover natuurlijk transparant informeren. Als wij de Treasuryverordening weer eens aan u voorleggen, zouden wij dat punt nog een goed kunnen markeren. Het onderscheid heeft dus te maken met de vraag vanuit welk vermogen het college op dat moment handelt. Aanwending van het immunisatievermogen komt in alle gevallen bij u langs in de geen-wensen-en-bedenkingenprocedure.

Er is gesproken over de uiteenlopende rentevoeten bij de leningen aan drie gemeenten. De eerste lening dateert van het najaar 2014 en de laatste van het voorjaar 2015. In die tijd is de variatie in de rente verder doorgegaan. Ook de omvang van de lening heeft een effect op de rentevoet. Dat verklaart volgens mij de verschillen.

Ik kijk even naar mevrouw Van der Kammen en merk op dat wij heel transparant aan de Staten voorleggen het door de accountant gesignaleerde rechtmatigheidsgebrek. Ik wijs er nogmaals op dat de besluiten over de drie leningen dateren uit de vorige periode. Ik kan mij voorstellen hoe men toen heeft gekeken. De looptijd is bij dit type leningen in het maatschappelijk verkeer vaak dertig jaar, maar omdat er sprake is van aflossing heeft men denk ik terecht verondersteld dat de feitelijke looptijd veel korter zal zijn dan zelfs 25 jaar. De accountant heeft het punt gemaakt van de rechtmatigheid en gezegd dat wij dat op orde moeten brengen. Dat doen wij op deze manier heel transparant en niet ergens verstopt in de jaarrekening. De heer Hageman stelde dat het subsidieoverzicht aanleiding geeft om nog eens te kijken naar kerntaken en meekoppelende belangen. Ik vind het lastig om vanuit subsidieoogpunt te zeggen dat wij dat gaan doen. Veel van de subsidies vinden hun oorsprong in de beleidskaders die hetzij per beleidsdomein hetzij op een andere manier zijn samengesteld. Wellicht moeten wij zeggen dat het vanuit de subsidie-invalshoek te ver strekt om op basis van dit begrotingsoverzicht een nieuw kerntakendebat met elkaar te voeren. Nogmaals, ik leg dit even in uw midden want het gaat bij de inzet van ons instrumentarium natuurlijk niet alleen specifiek om subsidies.

De **voorzitter**: Kunt u tot een afronding komen?

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ik heb iets gezegd over het Economisch Programma en over het GOB. Inzake de TOM merk ik op dat het recente nieuws natuurlijk toch is dat wij 25 hectare op AFC Prinsenland verkocht hebben aan Rijk Zwaan. Dat is een buitengewoon belangrijke acquisitie. Die tekent volgens mij de huidige situatie. Na een aantal jaren komt AFC-Prinsenland nu echt in ontwikkeling. Ik deel het sombere perspectief van de heer Uijlenhoet in dezen niet.

Volgens mij hebben wij geprobeerd zo zorgvuldig mogelijk te acteren bij het Leisure Fonds, in de wetenschap dat een aantal andere partijen daarin onze partners zijn. In alle onze communicatie hebben wij onderstreept dat alles gebeurt onder voorbehoud van nadrukkelijke bespreking in en goedkeuring door uw Staten. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Wie heeft er behoefte aan een tweede termijn? Alleen de heer Hageman. Ik geef hem graag het woord.

De heer **Hageman** (D66): Ik was al opgesprongen om eventueel een interruptie te plegen. Er staat nog een tamelijk principiële vraag open over het rechtmatighedsprincipe. Wij willen weten hoe de gedeputeerde in de toekomst kan voorkomen dat buiten de gestelde kaders wordt geopereerd.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter. Daarvan kan ik alleen maar zeggen dat elke lening door mij als uw penningmeester ondertekend en geaccordeerd wordt. Ik kan er persoonlijk op toezien dat het verstrekken van die leningen binnen de kaders van rechtmatigheid geschiedt. U mag mij daarop aanspreken en ik zal mij daarover verantwoorden.

De **voorzitter**: Ik sluit de tweede termijn en wij gaan stemmen over dit voorstel. Die leiden wij zoals gebruikelijk in met een belletje.

In stemming komt Statenvoorstel 82/15

De heer **Koevoets** (VVD): Voor.

De heer **Deryckere** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

Voorzitter. Wij willen toch een afkeurend geluid laten horen over sommige looptijden.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Tegen.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, GroenLinks en de PvdD tegen dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Dit was het laatste voorstel dat dit jaar in dit huis door u is aangenomen. Ik dank allen die daarbij betrokken waren voor hun inzet.

Sluiting van de vergadering

De **voorzitter**: Ik kom dan in het vooruitzicht dat wij elkaar straks gaan treffen voor het traditionele kerstdiner van de Staten nu aan de afsluiting van deze vergadering. Staat u mij toe even bijzonder stil te staan bij mevrouw Mieke Grootswagers, onze notuliste. Wij weten dat zij vandaag voor het laatst het

verslag van onze Statenvergadering maakt, dat zij ervoor gekozen heeft om het jarenlange verband met onze Staten niet verder voort te zetten. Wij wensen u voor de toekomst alle goeds toe en ik zal er vanavond tijdens het diner wat nadrukkelijker bij stilstaan. Ik dacht dat een applaus op dit moment op zijn plaats is.

(Staande ovatie)

Veel van het mooi in kalfsleer gebonden werk dat bij onze bar staat opgesteld, is mede van uw hand. Een staande ovatie, mevrouw Grootswagers, laat zien hoe groot de waardering van deze Staten voor dat jarenlange werk is. Fantastisch dat u dit hebt gedaan en, zoals gezegd, vanavond zien wij elkaar nader. Dames en heren. De volgende vergadering van de Staten zal plaatsvinden op 15 januari 2016. Ik wens u alvast vanaf deze plaats een Zalig Kerstfeest en heel mooie jaarwisseling toe. Geniet van een paar dagen rust en reflectie. Wij zien elkaar 15 januari terug in deze zaal, zo dadelijk voor een drankje bij de bar en vanavond bij het kerstdiner in de Bois-le-Duc zaal.

De voorzitter sluit om 14.42 uur de vergadering.